

ACC. N:R M. 16301: 1-8.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Enoch Johansson, Killeberg*
Härad: *Ö. Göinge* Berättare: " " "
Socken: *Loshult* Berättarens yrke: *lantbrukare*
Uppteckningsår: *1965* Född år *1890* i *Loshult*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Slaktteknik. s. 1-8.

LuF 104

Skriv endast på denna sida.

Slaktteknik. R. U. F. 104.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Blodentappning med ett stick utan föregående bedövning.
Blodentappning med ett stick utan föregående bedövning, förekom allmänt i denna ort i slutet av 1800-talet och fram till 1920-talet vid slakt av svin, och på 1800-talet även vid slakt ^{av} hästar, nötkreatur och får.

Denna slaktmetod har ansatts att vara ur gammal, och den egentliga slaktmetoden innan bedövning begynte ontalas i början av 1900-talet för storbrakar.

Att avliva djuren genom blodentappning utan föregående bedövning uppkörde helt i denna trakt omkring 1920-talet för alla djurslag.

I denna trakt var halvslaktet så gott som obligatoriskt, jag hörde ontalas om neckstick någon gång i början på 1900-talet, men jag har aldrig sett något djur slaktas på detta sätt.

Slaktmetoden var densamma för alla djurslag.

25/10-65

Bladet tillvaratogs alltid vid hemslakt, men vid yrkeslakt var det sällan att det tillvaratogs.

På 1800-talet var det brukligt att ombinda matstrupen på idisslande djur före blodavtappingen, ett bruk som upphörde i början av 1900-talet.

Vett man gjorde hakstick efter försäm-
de ombindning av matstrupen berodde på
på nedärvda vanor från föregående genera-
tioner, de personer som utövade slaktycket, vid
såväl hemslakt som yrkeslakt vara i regel
hårda och känslolösa för i tiden.

Att inte djuren slubbades före blodavtapp-
ningen berodde säkerligen på, att man för länge
se tid tillbaka trodde att blodavtappingen blev
fuskstämning och endjuret ej var bedövat, och som
gamla fördammar ha svårt att försvinna, så fortfor dor-
na metoder till folket blev mera upplysta.

Vid slakt av svin förekom ej någon bindning

av djuret, svinet hölls av två medhjälpare, den ene höll bakbenen och den andre höll frambenen, ibland höll man zvisen på marken medan slaktaren avlivade dem, men för det mesta, så lyfte man upp svinet på en särskild slaktavla medan blodet avtappades.

Slaktaren höll själv huvudet medan han stack svinet på så sätt, att han snodde ett grepp snöre om nosen på det samma, och samtidigt också om den vänstra handen.

Får, getter och kalvar slaktades alltid på slaktavla, och var det endast en medhjälpare, som höll dessa djur, hästar och storsänt kreatur slaktades alltid på marken, man brukade snara omkring djuret med en repsnara, som bandes om benen och när djuret kommit omkring på den ena sidan, så band man dessa rep i ett par järnstänger, vilka var nedrätta i marken för detta ändamål.

gaf hörd i min barndom omtalas, att man vid slakt av hästar i början av 1800-talet varken band dessa eller höll dem, utan endast stack dem och lät dem springa till de själva samlade omkull av blodansamlingen.

Elektrivoren var ungefär två decimeter lång med ett något kortare häkft av trä, kivoren var spetsig i ungefär fyra centimeter, och var denna spets tagglut på båda kanter.

Elektrivorna, som användes i denna trakt vara alltid tillverkade av någon smed i orten.

Denna metod användes alltid vid hemsakt, men vid yrkessakt kunde den vara något omer-
lunda besvärlig, att denne aldrig höds mer än en medhjälpare vid slaktningen.

Blodavtappning genom nacketik eller nackleg.

Blodavtappning genom nacketik utan föregående bedövning föreföll någon gång i min barndom

på slutet av 1800-talet hörde jag/ontalas, men själv
har jag aldrig varit med och sett detta.

Denna metod har i denna trakt ej använts se-
nare än i början av 1900-talet och den användes en-
bart för mindre djur, såsom kalvar, får och gletter.

Metoden är säkrlig och något yngre än halv-
stickningsmetoden, och tillhöra cängsättet under
slaktningen var för övrigt likartat med slakt
genom halvstick.

Blodavtappning efter föregående klubbning.

I denna ort började man med bedövning
med ett klubbslag före blodavtappingen om-
kring 1900-talets början, dock i början endast vid
slakt av storboskap, men omkring 1920-talet var
det allmänt med bedövning vid slakt av alla
djurslag, antingen genom klubbslag eller också
med slagmask, vilken då kommit i bruk.

Den allmänna inställningen bland befolkningen

i orten var den, att man borde bespara djuren från onödigt lidande, därför fordrade man att slaktaren skulle bedöva djuret innan han stak det samma.

Slaktlagen av år 1938, om bedövning av djuren vid slakt, hade ingen betydelse för slakten i denna ort, när detta var fullt genomfört innan denna lag tillkom, men befolkningen var mycket tillfreds med denna, när den trädde i kraft.

Efter vad jag hörde av äldre personer, så förskänker det även på 1800-talet, att man någon gång vid slakt av storbockar brukade klubba dessa, men det var säkerligen ej för att djuret skulle slippa att plågas, utan endast för att det skulle gå lättare att avliva det samma.

Den första tiden man klubbade djur i denna ort, så använde man antingen en järnklubba (s. k. slägga)

eller också en större sja för storbockar, för mindre djur använde man antingen en större hammare eller också en träklubba.

När man någon gång fram på 1400-talet köjade klubba svin, så använde man en hemmagjord plåtmask till dessa, denna var alltid tillverkad av någon bysmed. Själva masken var gjord av en cirka sju centimeter tjock plåtbit, omkring 10 centimeter bred och cirka 30 centimeter lång, den var tillkuren i ena änden, så den passade för handen att hålla om, i främre delen var boret ett cirka en centimeter stort hål och i detta hål var insatt en metallhylsa i vilken "piken" skulle glida i vid slaget. "Piken" var gjord av stål, omkring femton centimeter lång och sammanfäst på ovansidan av masken med en läderrem. Den nedre änden av "piken" var boret ihålig, samt slipad utvändigt, så att borten var vass. Som slagtred till denna mask

använde man en träklubba.

Vid slakt med klubbing hade slaktarna i regel bara en medhjälpare, och när det gällde skin och småkreatur, så höll denne djuret utan att binda det.

Vid slakt av storboskap, så lade man snaror om benen på dessa när djuret fallit till marken efter slaget, samt band dessa snaror i pålar, vilka förut neddratts i marken.

Vid yrkesslakt har klubbingen varit något anmärkande, när dessa slaktare i regel använt skjutmask, vilka inköpts i någon specialaffär, men för övrigt har förhållandena varit likartade vid såväl hemslakt och yrkesslakt.